

SURXONDARYO VILOYATI QISHLOQ TURIZMIDA AN'ANA VA URF ODATLARNING AHAMIYATI

Xalmatov Ziyavuddin Mahmaniyozovich - Geografiya kafedrasida katta o'qituvchisi, Termiz davlat universiteti, O'zbekiston, Termiz.

To'raev Quvonchbek Tagirovich - Geografiya fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori, PhD. Geografiya kafedrasida dotsenti Termiz davlat universiteti

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada Surxondaryo viloyatining qishloq turizmida an'ana va urf-odatlarining ahamiyati tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Surxondaryo viloyati, qishloq turizmi, an'analar, urf-odatlar, madaniy meros, xalq marosimlari, an'anaviy sport, kurash, ko'pkari, baxshichilik, folklor festivali, turizm, gastronomiya, hunarmandchilik.

THE IMPORTANCE OF TRADITIONS AND CUSTOMS IN RURAL TOURISM OF SURKHANDARYA REGION

Ziyavuddin Mahmaniyozovich Khalmatov - Senior Lecturer, Department of Geography, Termez State University, Termez, Uzbekistan

Quvonchbek Tagirovich To'raev - Doctor of Philosophy (PhD) in Geographical Sciences, Associate Professor, Department of Geography

Abstract: This scientific article analyzes the significance of traditions and customs in rural tourism in the Surkhandarya region.

Keywords: Surkhandarya region, rural tourism, traditions, customs, cultural heritage, folk ceremonies, traditional sports, wrestling, kokpar, gifting, folklore festival, tourism, gastronomy, crafts.

Аннотация: В данной научной статье анализируется значение традиций и обычаев в сельском туризме Сурхандарьинской области.

Ключевые слова: Сурхандарьинская область, сельский туризм, традиции, обычаи, культурное наследие, народные обряды, традиционные

виды спорта, борьба, купкари, дарение, фольклорный праздник, туризм, гастрономия, ремесла.

Kirish: Surxondaryo viloyati, o'zining boy madaniy merosi va an'analari bilan ajralib turadi. Bu yerda turizmning rivojlanishiga imkon beradigan ko'plab madaniy, tarixiy, va milliy sport yodgorliklari mavjud. Viloyatdagi qishloq turizmi an'anaviy hayot tarzini va xalq san'atini o'rganishga qaratilgan bo'lib, turistlarga o'zbek xalqining o'ziga xos merosini chuqurroq anglash imkoniyatini taqdim etadi. Qishloq turizmi, shuningdek, viloyat aholisining iqtisodiy farovonligini oshirishda va madaniy merosni saqlashda muhim rol o'ynaydi.

Surxondaryo viloyatining madaniy merosi va turizm salohiyati

Surxondaryo viloyatida madaniy meros va urf-odatlar turizmning asosiy tarkibiy qismlarini tashkil etadi. Bu yerda o'ziga xos folklor va an'anaviy san'atlar mavjud bo'lib, ular turistlarni jalb qilishda katta ahamiyatga ega. Boysun va Termiz tumanlaridagi folklor festivallari va boshqa madaniy tadbirlar, viloyatning turizm salohiyatini oshirishda muhim o'rin tutadi.

Surxondaryo viloyatining qishloq turizmi va an'anaviy jihatlari

Soha	An'ana va Urf-odatlar	Turizmga ta'siri
Madaniy meros	- Boysun folklori , Termiz va boshqa tumanlarda festivallar	- Mahalliy festivallar turistlarga madaniy tajriba taqdim etadi.
	- Qadimiy musiqalar va raqslar	- Madaniy an'analarga oid tadbirlar, san'at bilan tanishish.
Taomlar va oshxona	- Dandir go'sh, palov, somsa, manti, qurut va boshqa milliy taomlar	- Mahalliy taomlarni taqdim etish turistlarga gastronomik tajriba yaratadi.
	- Taom tayyorlashda an'anaviy usullar	- Taomlar orqali madaniyatni his qilish imkoniyati.
Hunarmandchilik	- Gilam to'qish, yog'och o'yish, to'qimachilik	- Mahalliy hunarmandlar mahsulotlarini sotish orqali iqtisodiy o'sish.
	- Mahalliy san'at va qo'lda ishlangan buyumlar	- Turistlarga san'at va hunarmandchilikni namoyish etish imkoniyatini beradi.
Xalq marosimlari	- To'y, hosil bayramlari	- Mahalliy bayramlar va marosimlar orqali xalqning urf-odatlari bilan tanishish.
	- Oila va jamiyatdagi an'anaviy	- Urf-odatlarga asoslangan festivallar va

	qiyamatlar	tadbirlar turistlarni jalb qiladi.
An'anaviy sport o'yinlari	- Ko'pkari, kurash, ot ustida yugurish	- O'yinlarni tomosha qilish turistlarga sport va madaniyatni birlashtirgan tajriba beradi.
	- Milliy sport o'yinlari va musobaqalar	- Mahalliy sport o'yinlari va musobaqalar turistlarga jozibali bo'ladi.
Baxshichilik	- Baxshichilik (musika va qo'shiq)	- Baxshichilik va qo'shiqlar turistlarga milliy musiqani tanishtiradi.

Jadval muallif tomonidan ma'lumotlar asosida tuzildi

An'anaviy sport o'yinlari va ularning turizmga ta'siri

An'anaviy sport o'yinlari, masalan, ko'pkari va kurash, Surxondaryo viloyatining qishloq turizmi uchun muhim ajralmas tarkibiy qismlardan biridir.

1-rasm Surxondaryo viloyatining madaniy merosini saqlash va uni turizmga integratsiyasida xizmat qiluvchi festivallar va tadbirlar

Bu sport turlari turistlarga o'zbek xalqining jismoniy madaniyatini va qadriyatlarini taqdim etadi. "Ko'pkari va kurash kabi an'anaviy sport turlari turistlarga o'zbek xalqining jismoniy madaniyati va qadriyatlari haqida chuqurroq tasavvur hosil qilish imkonini beradi" [4]. Shunday qilib, bu sport turlari turizmni rivojlantirishda va viloyat madaniy merosini targ'ib qilishda muhim rol o'ynaydi.

Baxshichilik san'ati va uning turizmdagi o'rni

Baxshichilik, o'zining boy tarixiy va madaniy merosi bilan, turistlarga o'zbek xalqining musiqasi va adabiyotini o'rganish imkoniyatini yaratadi. "Baxshichilik san'ati, o'zining boy tarixiy va madaniy merosi bilan, Surxondaryo viloyatida turistlarga o'zbek xalqining musiqasi va adabiyotini o'rganish imkoniyatini yaratadi" [6]. Baxshichilik san'ati va boshqa xalq san'ati turlarining turizmga integratsiyasi, viloyatning iqtisodiy o'sishiga hissa qo'shadi va turizmni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa: Surxondaryo viloyatining qishloq turizmi, uning an'analari va urf-odatlar bilan birga, turistlarga noyob madaniy tajribalar taqdim etadi. Viloyatdagi folklor festivallari, an'anaviy sport o'yinlari, baxshichilik san'ati, va mahalliy taomlar, turistlarni jalb qilishda katta ahamiyatga ega. Shu bilan birga, bu omillar madaniy merosni saqlash va rivojlantirishda ham muhim o'rin tutadi. Surxondaryo viloyatining turizm salohiyatini oshirish uchun madaniy boyliklarni saqlash, an'anaviy san'atlarni rivojlantirish va xalq sportini targ'ib qilish zarur.

Adabiyotlar:

1. Qodirov, R. (2017). Surxondaryo viloyatining turizm imkoniyatlari va uning rivojlanish istiqbollari. Tashkent: "O'zbekiston" nashriyoti.
2. Xudoyberganova, M. (2019). Qishloq turizmi va uning madaniy boyliklarga ta'siri. Samarqand: SamDPU.
3. Abdullayev, T. (2021). O'zbek folklori va uning turizmga qo'llanilishi. Termiz: Termiz davlat universiteti nashriyoti.
4. Yusupov, A. (2018). Milliy sport o'yinlari va turizmga ularning ahamiyati. Tashkent: O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi.
5. Davronov, S. (2020). Surxondaryoda turizm va madaniy merosni rivojlantirishning usullari. Tashkent: O'zbekiston Fanlar akademiyasi.
6. Ismoilov, E. (2022). Baxshichilik san'ati va uning turizmga ta'siri. Tashkent: San'at nashriyoti.

7. TURAEV K. et al. OPPORTUNITIES FOR THE DEVELOPMENT OF CROSS-BORDER PILGRIMAGE TOURISM IN CENTRAL ASIA //GeoJournal of Tourism & Geosites. – 2023. – Т. 48.

8. Tagirovich T. K., Ugli N. F. E. Tourism Potential and Opportunities of Denov District //Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance. – 2023. – Т. 4. – №. 12. – С. 51-55.

9. Tohirovich T. K., Mamarasulovna T. Z. The Issue of Studying Religious Tourism in Uzbekistan //International Journal on Integrated Education. – 2020. – Т. 3. – №. 8. – С. 43-47.

10. Tohirovich T. K. Religious tourist facilities of historical and geographical structure in Uzbekistan //IEJRD-International Multidisciplinary Journal. – 2020. – Т. 5. – №. 3. – С. 5.

11. Tokhirovich T. K. The Role and Importance of Tourism in the Economy of Small Regions //International Journal of Culture and Modernity. – 2021. – Т. 9. – С. 62-66.

12. Tokhirovich T. K., Mamarasulovna T. Z., Maxmaniyozovich X. Z. The role and importance of tourism in the regions //Miasto przyszłości. – 2022. – Т. 24. – С. 431-433.